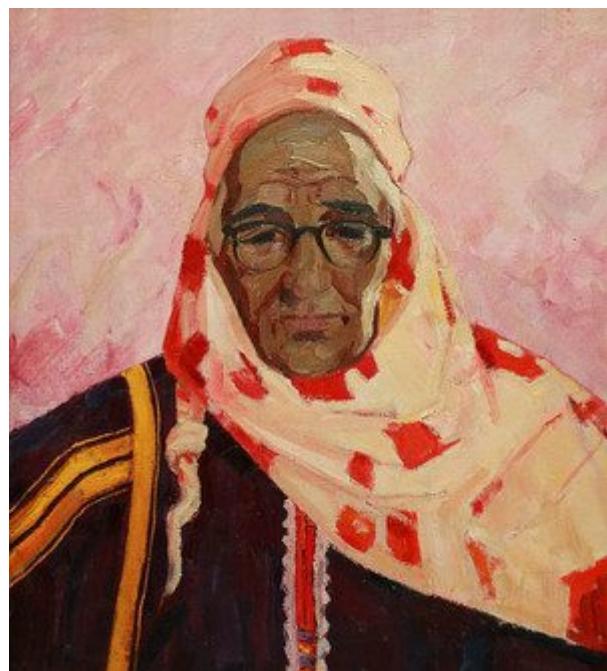

Arkaýyn bol, ene jan! / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 21 января, 2025

Arkaýyn bol, ene jan! / hekaýa ARKAÝYN BOL, ENE JAN!

Wokzal. Bu ýerde hiç kim eglenmeýär. Her kim bir ugra ýolagçy.
Menem enem bile Aşgabada barýan.

Bir burça gysylyp, enemiň goýup giden ýerinde durun. Enem
kassaň agzyna ýetäýdi öýdýän, şaňyldap sesi gelýär:

-Gyzymka, maňa iki bilit ber pylasmaska maguna. Özem mäkgiý
bolsun. Biri ditskidir, gyzymka, ýanymda kiçijek malçyk bar.

Enem gara der bolup bilet alyp çykdy.

-Oçura dagy dursaň, bilit ýetjek däl. Şeýdip bezoçyr
alaýmasaň.

Daşarda otla garaşyp durus. Wokzalyň ýokarsyndaky radiodan,
düşüniksiz bir zatlar-a aýtdylar. Enem düşünipdir.

-Häk, nilazan, apazdal galjag-ow poýzymyz.

Eneme göwünlük beresim gelýär, ýöne hiç zada düşünemok.

-Oglum, poýyz geldigi ylgap minip ýer bellegin kän durýan
däldir byl yssansyýada.

Men baş atdym. Otly geldi. Güýjümde baryny edip ylgaýan.
Enemem yzymda. Wagonyň agzy hümer, barar ýaly däl. Şonda-da,
enemiň gepine galmajak bolup, adamlar satanlarynyň arasyndan

geçip diýen ýaly wagona girdim. Boş ýer gözläp, wagonyň içi bilen ýöräp barýan. Gulagyma ynanamok. Öňümden enemiň sesi gelýär:

-Bärleri zanyt, jan ogul, zanyt...

Bardym. Enem otyr dört ýerem saklap.

-Sen-ä ysnat ekeniň, oglum. Haýy giden carryça-da bolmadyň. Bu ýerleňem haýsyny halasaň saýla, beýlekilerini bereli ile. Şol wagt elliři çemodanly iki sany oglan geldi.

-Zanytmy, daýza, ýanyňyz?

-Ikisi-hä zanyt, ikisem boş, kösek.

Olaram ýanymyzda ýerleşdiler. Otlam ugrady. Birden wagonçaýkanyp gitdi.

-Wah, päliazan diýsäni, içendir myň şopury awulygyny. Hakyt otly çykyp gidäý-dä ýolundan. Gapdalyndaky yrolyny gönüläp yetişmädik bolsa, awarýa bolýady hakyt.

Oglanlar gülüsdiler. Menen güldüm.

-Daýza, otly sürýäne şofýor diýlenok, maşynyst diýilýä.

Enem eňek bermedi:

-Tapawudy näme oň. Onsoňam ýaňky aýdanyňda "maşyn" diýen söz ba dämi?! Şopur bor-da onsoň.

Oglanlar sesini çykarmadylar, ýylgyryp oňaýdylar. Okuwly oglanlaň enemden asgyn gelenine men az buýsanamok. Enemiň orsça gepleýsi, oturan ýerinden hemme zady biliп oturyşy depämi gök diredýä. Meňki ýaly ene obada başga hiç kimde ýok.

-Issudentmisiňiz, oglum?

-Hawa, daýza, selhozda okaýas.

-O näm bolýa, oglum?

-Oba hojalyk ugry...

Enem sözünü böldi.

-He-e, başlykçylyk diýsene.

Oglanlar ýene-de ýylgyryp oňaýdylar.

...Kimdir biri meni yralaýa. Gözümi açsam enem üstüme abanyp dur.

-Tur, köşegim, tur, ýetip gelýäs indi. Ganduktoryň prostynlaryny bereli.

Taksi duralgasynnda durus. Uzak garaşmaly-ha bolmady. Boş taksi gelip deňimizde saklandy. Mündük.

-Şopur, bizi Kümüş daýzalara äkit!

Şofýoryň gözleri tegelendi.

-O Kümüş daýzaň adresi ýokmy, daýza?

-Adrysa ba, Kümüş daýzalaň, Hytrowka tarap sürüber, Gribayede,

durmaly ýerini aýdaryn.

Maşyn gündizlik ýaly ýap-ýagty köceler bilen myçyp barýa.

-Ilki, oglum, Kümüş daýzalara baryp, bir käse çáy içeli, talkuçka soň gideris. Enemiň “plany” boýunça hereket edýäs. Kümüş daýzalardan çykyp, “talkuçka” barýas. Kümüş daýzalardan daşam däl eken. Enemiň “talkuçka” diýäni bazar bolsa nätjek. Girdik “talkuçkaň” bir çetinden.

-Aşgabada gaýtjagymy eşidip, sargyt baryny etdiler, obaň galyň heleýlerem. Enem bazara aýlanyp “obaň galyň heleýleriniň sargydyny” bitirýä. Menem başyndaky bürenjeginiň eteginden ýapyşyp yzyna düşüp ýörin. Birdenem, nähili bolanyny özümem bilemok, enemden üzülip galypyrym. Töweregime elek-çelek seredýän, göze ilenok. Eýlák-beýlák ylgaýan, hiç ýerde ýok, tapylanok. Başga alaç ýok, uly ilim bilen möňňürip başladym. Her kim üstüme sorag belgisini oklap, deňimden geçip gidýär. Biriniň haýpy gelen borly.

-Ýeri-how, inerçe näm bolýa saňa?

-Enemi ýitirdim.

-Nirede?

-Bilemok.

-Nädip ýitirdiň?

-Bilemok.

-Eneň şumat nirde?

“Şony bilyän bolsam, seň gagyldyň diňläp durjakmy şeýdip?”

-Bilemok.

-Hany, eneň daş keşbini aýt, bahym taparys ony.

-Kelterák boýly...

-Hawa, onsoň?

-Bukulyp ýoreýä?

-Bukulyp?! Ýa bükülipmi?

-Hä, hawa, bükilip.

-Onsoň?

-Gözi içine çökülgı.

-Näme? Bükürmi?

-Ýok, cukur. Ýitirenime kän wagt boldy welin, eýýäm yzyna çykan bolmagam ahmal.

Duranlar gülüsdiler.

-Bu bolşuna oýnam eden bolýa bi.

“Nämäňize gülşen bolýaňyz diýsene! Meň günüme düşseňiz-ä, gülki ýadyňza düşmezdi siziň, ýüregiňiz ýarylybam ölerdiňiz. Entegem men çydap durun.”

Şol wagt daşyymy gallap duran adamlary böwsüp, bir oglanjyk geldi. Yüzünü çyrşagy dagy näteňet! Yalatsaň, yüz güyük açlykdan halas boljak. Bir gözem gympa

-Eý, doşsan, sen azaşdyňmy-eý?

“Ýeri, seňki näme diýsene, gözünü bitaý terezi ýaly edip?!”

-Ýok, enemi ýitirdim.

-Ho taýda bir gaýýy daýza ogluny gözläp ýöý, şo bolaýmasyn seň eneň?

“Şodur! Hökman şol bolaýmaly!”

Men ony gujaklap, ogşasym geldi, ýöne ýüzüniň çyrşagy döşümdeñ itekledi. Bir seretsem, ýaňky ýanymda ýok. Eýýäm nirä güm bolaýdyka bi? Görsem, enemiň öňüne düşüp gelýä ýaňky.

...Ýene-de wokzal. Ýene-de ýolagçy. Ýone bu sapar öye tarap. Oba ýetmäge howlugýan. Çaltrak oba barasym, oglanlara enemiň hemme zady bilýändigini, orşanam zor gepleýändigini aýdyp, öwunesim gelýä. Meňki ýaly eneleriniň ýokdugyny aýdyp, heşelle kakasym gelýä.

Enem meni hut şu ýerde-de aňk etdi goýaýdy.

-Köşe jigim, enem-ä öýden çyksa üýtgeýän ekeni diýäýme. Baran ýeriň howasyna görä geýinmeli bolýa. Şüpülle zamana şoňa bardy. Oba baramyzsoňam “enem eýtdi, enem beýtdi” diýip, aýdyp ýörmegin göreniňe. Bomy, köşe jigim?

Içiňem biliп dur-aý bi.

Enem şeýdip, ýaňy al-asmana galyp, pel-pellemäge başlan arzuw guşumy tüpeňledi oturyberdi. Men juda kynlyk bilen ýuwdunyp, zordan jogap berdim.

-Bor, ene jan, arkaýyn bolaý! Hiç kim bilmez!

Çyn ýürekden söz berdim. Başga alajymam galmandy.

Ine, indi şol “agyr ýuki” ýüregimde göterip ýörin. Aýdasym gelýä, özümiň oglanlardan artykmaçlygymy görkezesim gelýä, öwunesim gelýä. Aýdyp bilemok. Alajym ýok. Men eneme söz berdim ahryyn.

Kakabaý ÇARYÝEW. Hekaýalar